

Key words: Odesa I. I. Mechnikov National University, Slavic Studies, Serbian studies, Southern Slavic Languages.

Надійшла до редакції 20.09.2018 р.

Ив. Г. Илиев,

доцент, доктор, Пловдивски университет, Филиал „Л. Каравелов“,
бул. „Беломорски 26“, Кърджали, 6600, България,
тел.: +359886787696,
ivan_iliev20002000@yahoo.com

М. Р. Георгиева,

Асистент, Пловдивски университет, Филиал „Кърджали“,
бул. „Беломорски 26“, Кърджали, 6600, България,
тел.: +359887083661,
mrg2002@abv.bg

**РЕЦЕНЗИЯ ЗА КНИГАТА НА В. КОЛЕСНИК И С. ГЕОРГИЕВА
„БОЛГАРСЬКИ ГОВОРКИ ПИВДНЯ УКРАЇНИ. ХРЕСТОМАТИЯ.
ТЕКСТИ“. ИЗМАЇЛ. ІРБІС. 2016.**

В рецензията се разглежда издадения през 2016 г. в Измаил труд на В. Колесник и Св. Георгиева *Българските говори в Южна Украйна. Хрестоматия. Текстове*. Анализират се структурата и съдържанието му, като се посочват положителните черти и някои пропуски.

Ключови думи: българска диалектология, български говори, Южна Украйна.

Предлаганото от двете авторки начално пособие за студентите от филологическите специалности в Одеския национален университет и в Измаилския държавен хуманитарен университет съдържа всичко необходимо за подобен вид диалектоложко помагало с оглед на българските говори в Украйна. От него не само студентите, но и всеки, който се интересува от въпросите на българската диалектология в посочената страна, ще може да се запознае с минимума от знания, който е нужен за едно добро познаване на диалектната ситуация в района или за осъществяване на по-задълбочено проучване върху някой от българските говори там.

На практика помагалото представя в сбит вид достиженията на руската и украинската българистика през 20 век, допълнени с последните наблюдения и открития на одеската българистика, чиито представители са двете му авторки и съставителки. В първата част на първия му раздел (*Българският диалектен континуум: метрополия и диаспора*) се представя основното диалектно деление на българския език по основните признаци (например по рефлекс на старобългарската голяма носовка: ъ-говори, а-говори, ђ-говори, ѣ-говори, у-говори и т. н.). После, във втората част, се преминава

пряко към класификацията на българските говори в Украйна. Между тези две части на първия раздел, има леко застъпване, понеже в края на първата се дава информация за говора на бесарабското село Главани (по „Атласа на българските говори в СССР“). При същинската класификация, след преглед на състоянието при рефлексите на ятовата гласна или според формата на определителния член за мъжки род единствено число, се преминава към териториалната подялба на българските наречия, като първо се представят особеностите на олшанските говори (село Олшанка и др.), после на чушмелийските (с. Криничное, Богдановка и др.), чийшийските (с. Огородное, Бановка, Калчево и т. н.), балканските (Твардица, Евгеновка, Кирнички, Заря и прочее), тракийските (с който термин в бесарабската българистика обаче се обозначават не същинските тракийски говори, като тези в Беломорска Тракия или Хасковско, а смесените говори от споменатия на с. 17 *загорски клин* в Елховско, които в Бесарабия са представени в села като Суворово или Холмское). Не са пропуснати и говорите в Крим и в самия Болград, както и западнобългарският говор в Терновка. При всяка подгрупа диалекти се дават най-важните им черти и се показва от коя част на българската метрополия е дошло съответното население, доколкото това е възможно да се уточни. В следващите части специално място е отделено на лексикалните особености на изследваните говори и на някои тенденции в развоя им (формиране на смесени говори, образуване на общобългарско бесарабско койне, влиянието на руския и украинския езици върху българските диалекти в Украйна). Не на последно място помагалото е ценно и заради показаната в него след всеки раздел или подраздел подробна библиография на изследванията, посветени на българските говори в Украйна до 2016 година.

Вторият раздел на помагалото съдържа текстове – по принцип събирани лично от В. Колесник и Св. Георгиева или от техни студенти в продължение на повече от 15 години. Наред с текстове от проучвани и от други автори села (като Олшанка или Криничное) и с текстове от проучвани от самите тях говори (на Евгеновка, Заря), особена ценност представляват текстовете от труднодостъпното село Петровск (твардишка колония), от Огородное, Бановка, Стар Крим, Ореховка и особено от Главани, откъдето досега не са били публикувани такива. Текстовете (в някои от тях за съжаление не са поставени ударенията) дават информация не само за езика на съответното селище, но и за календарните празници, обредите и бита на българското население.

В края (трети раздел) е поместена програма с въпросник за събиране на диалектен материал, която придава завършен вид на помагалото. Въпреки някои недостатъци, които бяха посочени по-горе, или пък грешки (като смесването на Милетичево *e* с широко *é* на с. 29 и изписването на последното като *э* вместо *ê*: *вълна, гэлаби* – с. 31 – според обичайния за украинските и молдовските българи начин на предаването му, а не според диалектоложките правила), В. Колесник и С. Георгиева, опирайки се на постигнатото преди тях и от тях самите, са създали един изключително ценен наръчник, който ще бъде много полезен за бъдещите изследователи на бесарабските български диалекти. Не би било лошо след няколко години да бъде осъществено и второ, допълнено

издание на труда на Колесник и Георгиева. Дано сред техните студенти се намерят последователи на делото им, които ще тръгнат по прашните пътища на бесарабската българска диалектология да събират отломките от българската езикова история, преди българските говори в Украйна да изчезнат.

Ів. Г. Ілієв, М. Р. Георгієва

**РЕЦЕНЗІЯ НА КНИЖКУ В. КОЛЕСНИК И С. ГЕОРГІЄВОЇ
„БОЛГАРСЬКІ ГОВІРКИ ПІВДНЯ УКРАЇНИ. ХРЕСТОМАТІЯ.
ТЕКСТИ”. ІЗМАЇЛ: ІРБІС, 2016.**

У рецензії розглядається праця В. Колесник і С. Георгієвої „*Болгарские говоры в Южной Украине. Хрестоматия. Тексты*”. Аналізуються структура і зміст книги, вказуються позитивні сторони та деякі помилки.

Ключові слова: болгарська діалектологія, болгарські говірки, Південна Україна.

Надійшла до редакції 6.08.2018 р.